

خیش ترابع ددج م رورم عجار نایبت همدم رد یسوط تائارق هب

رتاوتلّا نأ یطعی دق نیمام إلال نیذه مالک و: دندومرف .مدوب یلماع داوج دیسآ موحرم شیامرف لیذ
نی ناشیا هک ییاضف مدرک ضرعو عفان و مصاع ؛تائارق بابرا ینعی ؛«[۱]اهبابرأل وه امّنی
اضف نأ رد ناشیا اذل .مدوب نیگنس رایسب یملع رطن زا هک مدوب ییاضف دنا هتشون ار ترابع
هکنیا هن ،دنداد رارق «رطن هیف» ثحب رد لقادح نوچ ؟اچ .مدرک ضرع رابدنچ .دناهدرک راک یلیخ
درد مزاول ملمسم لاسرا .دنشاب هدرک ملمسم لاسرا

أرقی ف طاتحی یرئاحلا انخیش ناک: دندوب هدرک لقن هورع هیشاح رد یلمآ مشاه ازیری موحرم
،تسین یفاک طایتحا نیا نم رطن هب دنیوگیم ناشیا دوخ .دناهوب ناشیا درگاش .«امهیلکب
رد مه یئوخ یاقآ موحرم .تسه مه روطنیمه .تسا یمدآ مالک اهنآ زا یکی نوچ .دناوخب زامن ود دیاب
،میناوخب زامن ود دیاب میراد دیرت رگا .تسا زامن ود نأ هدعاق .دنداد نایبال

:دنیوگیم ،دنسریم اجنیا هب ناشیا یتقو ،مدیدی م هک ار میرکلا دبع خیشآ موحرم ةالصل باتک
فیرش نهذ رد یتقو .تسا مدعلا عوطقم .«همدعب عطقی ام» دناهدرک ءارقا ود ترضح هکنیا اما
ینیقی تئارب ینیقی لاغتشا ؟منک راک هچ .تسین یاهراچ رگید تسا مدعلا عوطقم ناشیا
مدید ،مدید هک ار ناشیا تالصل باتک .دندرکی طایتحا اذل .دردگی هیقت و تاشامم هرود .دهاوخی
،تسین مولعم ،مدوب اهرتولج ثحب هک روطنآ اما .دردا یراگزاس طایتحا اب «همدعب عطقی»

ناشمالک لوا اب هک دناهروآ لیلد تشه همارکلا حاتفم بحاص موحرم و میتشاذگ هرامش مدرک ضرع
هیلا ةرتاوتم اهنآ مهتاعامجا و انئاملع رثکا مالک نم رهاظلاف» دندومرف .تشاد هلباقم تلح
«نایبتلا یف خیشلا لاق» اهنآ نیلوا هک دندنکیم رکذ لیلد تشه دعب .«هلآوهیلعلهللایلص
رکذ فللخم ناونعهب هک ار یسک نیلوا -دنتسه اهنآ زا یکی مه ناشیا هک- رخأتم یاهباتک رد .تسا
نیذه مالک» .دندومرف مه ناشیا .تسا نایبال عمجم مه دعب .تسا نایبت رد خیش دندنکیم
مدوب هدنز رگا .دیآیم ادعب مه ... و یرشخمزالح .تسا مهم یلیخ نیا .دندومرف مه ار «نیمامالا
،تسا هفئاطلا خیش مالک رس تبحصّال عف .مینکیم یسررب ار اهنیا کتکت

رد لوا هجو اب مود هجو توافت مینیبب ات میوشب نهذلا رضاح ات مئاوخب ار خیش ترابع ادتبا
،تسیچ

نآرقلا نا مهتایاور و مهراپخا نم عئاشلا و انباحصأ بهذم نم فرعلا نا اوملعا و
هلوادتی امب ةءارقلا زاوج یلع اوعمجا مهنای ریغ ،دحاو یبن یلع ،دحاو فرحب لزن

لب اهنيعب ةءارق ديوجت اوهرک و ،أرق ءاش ةءارق ياب ريخم ناسنإلا نأ و ءارقلا و ميريحتلا دح كلدب اوغلب ي مل و ءارقلا ني ب زوجي يذلا زاجم لاب ةءارقلا اوزاجاً [۲]رطحل

نیا هیما رابخا رد عیاش و فورعم ؛«ءارقلا هلوادت ي امب ةءارقلا زواج يلغ اوعمجا مهنا ريغ...» .«..نا ریغ» اما ،تسا دحاو فرح نآرق هک تسا

قئادح بحاص هک هچ نآ قبط زورید .تسیچ «ریغ» هملک زا خیش دوصقم میمهفب دیاب هک میتفگ رد هک هچ نآ قبط و «یطعی دق» دندومرف همارکلا حاتمف بحاص هک هچ نآ قبط و «حیرص» دندومرف ینعی «ریغ» .دندنکیم انعم تروص نیا هب ار ریغ اهنأ ،دوب ... و کسمتسم و خیش باتک و حی تافم و هیقت و تصخر عامجا کالم سپ .«اوعمجا اتیقت و الیهست و اتصخر و اتاشامم عیشلا نا ریغ» قئادح بحاص نامز زا خیش مالک زا ار «ریغ» نیا .تسا ترضح روهظ نامزات تنسله ءارق اب تاشامم .میتسه شلابند ار وا زالبق اما .دندوب هدیمهف تروص نیا هب دعب هب

ءارق لوادت ؛«ءارقلا هلوادت ي امب ةءارقلا زواج يلغ اوعمجا» ؛دناهدرک عامجا رطاخ نیا هب سپ دیتسین زاجم امش ؛«أرقیال» دنیامرفیم دشاب داش تئارق هک یدراوم رد خیش موحرم .روهشم ینعی هتشاد اج دیاب نیملسم ینادیم رتاوت رتسب رد .دی ناوخب ات دشاب روهشم دیاب .دی ناوخب هک .دشاب رفن کی هک دشابن روج نیا .دشاب

هک دنتشادن شوخ ؛«اهنيعب ةءارق ديوجت اوهرک و ،أرق ءاش ةءارق ياب ريخم ناسنإلا نأ و» .دوب تاشامم و هیقت فالخ هب و دشیم هتخانش عیش دیش نوچ ؟اچ .دندنک باختنا ار تئارق کی .«دندنک دیرجت ار تئارق کی هک دنتشاد تهارک .دناهدرکن مه مارح .دنتشاد تهارک هدوب روطنی نوچ **كلذب اوغلب ي مل و**» .تسا لوادتم هک ؛«ءارقلا ني ب زوجي يذلا زاجم لاب ةءارقلا اوزاجاً لب رطحل و ميريحتلا دح» .

تسا نیا لوق کی دندومرف هک یریاج نآ ات

ةعبس تاءارقلا ي ف فالتخال هجوا :مهضعب لاق و

باتكلا ي ف اهتروص نع اهليزي الف اهئانب ةكرح و اءملكلا بارعا فالتخا -اهلوا له و بصنلا و عفرلاب مُكَلْ رَهْطاً نُه ي تانبِءالْهُه :هلوق وحن اهانعم ريغي ال و .عفرلا و ايلاب !روفكلا ال يزاجي له و نونلا و بصنلاب !رُوفَكْلا ال يزاجن بصنب ةرسي م و ةرسي م و .اهبصن و ابللا عفر ب لخبلا و لخبلا و لخبلا ريغي امم اهئانب تاكرح و اءملكلا بارعا ي ف فالتخال -يناثلا و.اهعفر و نيسلا انرافسأ ني ب دعاب انبَر :هلوق لثم ةباتكلا ي ف اهتروص نع اهليزي ال و اهانعم و ديدشتلاب [6]مُكْتَنَسَلْأَبْ هَنْوَقْلَتْ إِ اءادللا يلغ دعاب انبرربخلا يلغ [۳]في فختلا و ماللا رسكب هنوقلت

زا ناشروطنم ؛«اهتروص نع اهليزي الف اهئانب ةكرح و اءملكلا بارعا فالتخا -اهلوا» ناكتمسر .تسا فحصملا مسراجنی رد روطنم .فحصملا طبض و فحصملا مسر .تسا مسر ،تروص دروخ یم

دڼكىم رىىغت انعم هن و دڼكىم رىىغت مسر هن؛ «اهانعم ريغي ال و باتكلال ي ف»

اروفكلال ال يزاجن له و بصنلا و عفرلاب مكل رهطاً نه يتانـبـءـالؤه :هلوق وحن و. دڼكىمن ىقرف انعم؛ «عفرلا و ايلاب اروفكلال ال يزاجي له و نونلا و بصنلاب رىىغت بارعا اما تسا دحاو مسر اهنيا همه رد؛ «اهبصن و ابلال عفرل لخبلا و لخبلا و لخبلا اب، تسا طفل ود طفل افرض هكلب. دڼكىمن رىىغت نآ هلىسو هب انعم هك ىبارعا، دڼكىم

اهليزي ال و اهانعم ريغي امم اهئانب تاكرح و ةملكلا بارعا ي ففالتخالال -يناثلا و انـبـر :هلوق لثم». دڼكىم رىىغت انعم اما دڼكىمن رىىغت مسر؛ «ةباتكلال ي ففالتروص نع و دعاب». درك رىىغت انعم دىنبب؛ «ءاعدلا يلع دعاب انـبـرربخالال يلع انرافسأـنـيـبـ دعاب و ديدشتلاب مـكـتـنـسـلـاب ءنـوـقـلـت ذإ». دڼكىم رىىغت انعم هك تسا ىطفل ود «دعاب هنوقلت؛ «ففىختلا و ماللا رسكب هنوقلت

ال و اهانعم ريغي امم، اهبارعا نود ةملكلا فورح ي ففالتخالال -ثلاثلا هجولا و ريغلل اارلاب و ةمجمعلا ازلاب اهزشننـفـيـك :يلاعت هلوق وحن اهتروص ليزي وحن اهانعم ريغي ال و اهتروص ريغي امم ةملكلا ي ففالتخالال -عبارلا و ةمجمعـنـهـلـاك و شوفنملا فوصلاك و . ةيقلال و ءدحاو ءـحـيـص الـ تـنـاك :هلوق و وحن اهانعم و اهتروص ليزي امم ةملكلا ي ففالتخالال -سمخال و شوفنملا [4]:هلوق وحن ريخأتلا و ميدقتلاب ففالتخالال -سداسلا. علط و دوطنـمـحـلـط

فورح اما دڼكىم رىىغت بارعا؛ «اهبارعا نود ةملكلا فورح ي ففالتخالال -ثلاثلا هجولا و ضرع زوريد؛ «اهتروص ليزي ال و اهانعم ريغي امم» مىنبىم هك تسا احنيا زا. دڼكىمن رىىغتـفـيـك :يلاعت هلوق وحن». تسا ىموس نيا، دڼكىمن رىىغت فحصم مسر شهجو هس رد مدرك. دراد مه ىرگى تئارق هتبال؛ «ةمجمع ريغلل اارلاب و ةمجمعلا ازلاب اهزشنن

. ماهدرب ار شمس راب هس-ود ام هلاس دنچ هتحابم نيا رد. دوب هىروس اى ندرا رد نانـدـعـىـعـافـر رتكد صفح تئارق نيا هك هدىسر نيا هب -لىلخ داشر ىددع زاجعا هن- دراد شدوخ هك اىددع زاجعا ىور ناشىا ىلوا نيا. تسا طلغ دىناوخب «ر» رگا. تسا «ز» هك دىوگىم ىضاي و ددع، «اهزشنن». تسا ادخ مالك ار تئارق ملع هاگتسد و مد هك دعب. تسا بلج وا هلاقم. دڼدوبن انشآ تئارق ملع اب هك دوب تسرد هماشوبا فرح هك هتفگ شباتك لوا پاچ رد. دوب رهزالا داتسا ىناقرز؛ ىناقرز لثم...؛ دىـىـلبـق فرح هك مدمهف، «ىعالطا قفا عستا امل» تفگ و درك ىهاوخ رذع ىدعب ااه پاچ رد دعب. تسا. دناهـدـش لوا دىهش هارمه هزات عالطا قفا هعس زا دعب ىنعى. دڼتسه رتاوتم رشع و دڼدوبن تسرد نم

نم هتفگ. هـدـز ار ىباسح و تسرد فرح و هتشگرب هدش انشآ اهنيا اب هكنيا زا دعب نانـدـع رتكد ماظن رگا اما. دشاب «ءاز» دىاب دىوگىم ىددع زاجعا، مىورب ولج صفح تئارق قبط رگا متسىن ركنم. تسا زاجعا مه «ءار» نامه زاب مىورب ولج عفان تئارق ىور ىرگى ماظن قبط و مىنك ضوع ار دادعا دىناوتىمن دىسريم زاجا هب اهنآ زا ىكى رد هك امش. تسا تازاجعا رب لم تشم تئارق مامت ىنعى رتكد داي هب «اهزشنن» نيا زا. دوب بلج و دوب هدش هجوتـمـادـعب رتكد دوخ. دىنك ىفن ار رگى قرط. تسا دوجوم تنرتنـىـا رد. دوب هدرک تسرد هلاسـرـكى نآ اربـالـصا هك مداتفا

لصـفـم مه تنسلها ءاملع. دڼكىم رىىغت فحصملا مسر رگى دشش و مچنپ و مراچ زا؛ «عبارلا و» دناهـدـروا ار اهنيا.

رییغت فحصملا مسرینعی؛ «اهانعم ریغی ال و اهتروص ریغی امم ةملکلا یف فال تخال»
دنکیمن رییغت انعم یلو دنکیم.

نبا تئارق رد هک(ةدحاو اتیقز ال تناک نا)؛ «هیقرال و ةدحاو ةحیص ال تناک نا:هلوق وحن»
نامثع فحصم رد «ةحیص» و تسا دوعسم

هتشون «هیقرال» اچنیا رد:درگاش

راک هچ مینادیمن دیدج پاچ نیا رد. تسه بئاجع نایبت پاچ نیا رد. تسا یپاچ هابتشا:داتسا
دوش هحماسم باتک رد زاب دنشکیم تمحزیتقو و تسا فیح. دناهدرک

فحصم رد «فوص» و نامثع فحصم رد «نهع»؛ «شؤفنملا نوعلاک و شوفنملا فوصلاک و»
مه یناقرز راتخم. دنراد مه ءاملع رئاس. تسا هدز هبیتق نبا هک تسا ییاهلثم اهنیا. دوعسم نبا
هب ثیدح نیا رد رکف لاس یس زا دعبدیوگیم یرج نبا. تسا نیمه یرج نبا راتخم. تسا نیمه
هتبل. تسا نیمه هوجولا حلصا هک دنیوگیم خیش موحرم. دینک هاگن رشنلا رد. مدیسر نیا
هتحابم هک ام. تسا دوجوم نآ یاه لیاف. مدرک ضرع هجو نیا رب لاکشا نیدنچ میدرک هک هتحابم
رب هک مه ار تالاکشا نآ. مدرک ضرع نآ یارب لاکشا نیدنچ تفگیم ار نیا رشنلا یتقو میدرکیم
لصا میوگب متساوخیم هک دوب نیا رطاخهب. دوبن اهنیا قلطم یفن رطاخهب متفرگیم اهنیا
اهنیا زامادک ره. تسا نازیم نآ هک دراد یایلصا لیوات کی فرحاةعبس. تسین اهنیا فرحاةعبس
و. دیرادن یلکشم اهنیا اب رگید دیدیمهف هک ار لصا. میربیم لصا نآ غارس ار ناهذا و تسا شودخم
مدرک ضرعاًالبق هک تسا لاکشا دروم اهنیا دشابن مولعم لصا نآ هک یمادام ال

مه و دنکیم رییغت مسر مه؛ «اهانعم و اهتروص لیژی امم ةملکلا یف فال تخال-سمخال و»
رد هک دوشیم امرخ، غلط و دوشیم زوم، حلط؛ «غلط و دؤصنم حلط و:وحن». دنکیم رییغت انعم
دناهدروآ ینس و هعیش نینمؤملاریما فورعم تیاور

وَقَّحْلَابِ تَوَمْلَا ةَرْكَسَ تَءَاجَ وَ هَلُوقَ وَحْنِ رِيخَاتِلَا وَ مِيْدَقْتَلَابِ فَالْتَخَالَا -سَداسلا
ام و:هلوق وحن ناصقنلا و ةدايزلاب فال تخال-عباسلا.توملاب قحلا ةركس تءاج
وُهَلَلَا نِإْ:هلوق وحن و. اهتابثا و اءالا طاقساب هتلمع ام و مهيديأ تلمع
[5]ديحلا ةروس ي ف. ديمحلا ي نغلا هللا نا وُديمَحْلَا ي نغلا

تءاج و قَحْلَابِ تَوَمْلَا ةَرْكَسَ تَءَاجَ وَ هَلُوقَ وَحْنِ رِيخَاتِلَا وَ مِيْدَقْتَلَابِ فَالْتَخَالَا -سَداسلا
م.مشش مه نیا؛ «توملاب قحلا ةركس

مدرک مه دیکأت. تسا مهم تنسله زیت ریشمش یارب متفه دروم نیا؛ «عباسلا»

یحو کلم هک یئارقا نیا قبط. تسا نیا فرحاةعبس زاءاقوا؛ «ناصقنلا و ةدايزلاب فال تخال»
ةعبس قبط. تسا ءارقا ود؛ فیرحتالاب. تسین رگید ءارقا رد هک تسه ءارقا کی رد یتاملک هدروآ
رفن اهه مدرک ضرع هک یفرح نیا قبط. ناصقنلا و ةدايزلاب، هومرف لزان شودخ لاعتم یادخ فرح
و دیمهف یم ار، دوشیم هدیمهف فیرحت شرهاظ زا هک یثیدح اهه امش، دنس ه شقفاوم ءاملع زا
نیا امش رگا. تسا حضاو زیچ کیال صا. [دنیوگ یمن ار فیرحت دینیب یم رگید ینعی] تسا مامت
تسا مامت، دینک زاب ار

تیاور نآ جیار لاثم ؛ «اهتابثا و ءاهلا طاقساب هتلمع ام و مهیدیآ تلمع ام و :هلوق وحن»

ام و» یاج هب هک تسا «یثنألأوَرَکْذَلَا قَلَخَ آمَو» رد !رگید تسا یراخب حیحص .تسا [6] یراخب حیحص رد هتبلأ .تسین دوعسم نبا فحصم و تئارق رد «قلخ ام و» ینعی .«یثنال و رگذلا و» هدمآ «قلخ ار «قلخ ام و» دوعسم نبا دوخ ینعی .دنکیم تیاور شیبح نب رز یارب هک ییاج نآ هن ،شئارقا نیا .تسا هتشاد مه رگید ءارقا و هدناوخ مه

نآ ؛ «دیحلا قروس یف .دیمحلا ینغلا هللا نا و دیمحلا ینغلأ وه هلالا نإف :هلوق وحن و» ماش فحصم رد .دراد «وه» ام فحاصم رد لاثم .فلتخم فحاصم قبط ؟اچ .درادن اجنیا و دراد «وه» اج ات هدرواین ار نآ ادمع نامثع خسان دنیوگیم تئارق ءاملع هک متفگ .هتشادن فحاصم رئاس رد .درادن نآ فحصم کی رد ،درادن رگید ءارقا رد و دراد «وه» اجنیا رد هک هدوب فورعم ناناملسم نیب هک یتئارقا .تسا یمهم ثحابم اهنیا .دندهب ناماس ار تئارق ود ره ات دنا هدرواین رگید فحصم رد و دناهدروآ ار «ص» مه و دناوخم برع هک دندهب ناماس ار «س» مه نوچ ؟دناهدروآ «ص» اب ار «طارص» اچ لاثم .تسا خیش موحرم تاشیامرف اهنیا .هدوب مه «ص» هب ءارقا نوچ دوشن شومارف

دنیامرفیم الاح:

حلصأ ریخألأ هجولاف هب لمعلا بجي ال ادحاو اربخ ناک نا و اندنع ربخلا اذه و
هيف ءارقلا فلتخا امب ءارقلا زواج نم مالسلا هيلع مهنع يور ام يلع هجولأ
[7]

نآ یارب هک تسین مزال یلیخ ؛ «هب لمعلا بجي ال ادحاو اربخ ناک نا و اندنع ربخلا اذه و»
... مینک انعم میهواخب رگا اما .تسا دحاو ربخ نوچ مینک فرص هنوئم

؟دنادیم نئارق هب فوفحم ار نآ ایآ ،تسا دحاو ربخ مه «دحاو فرحب لزن» تیاور :درگاش

.دنیوگیم ار نیمه حیثافم بحاص موحرم .مدشن نآ دراو نم هک تسا یتالائس زا نیا ،هلب :داتسا
رد دهاج دمحم دیس .تسه مه «دحاو فرح» هب دیراد «فرح ءعبس» هب هک یتالاکشا نیمه دنیوگیم
عطاق لیلد دندومرف ناشدوخ راک رخآ رد اذل .تسا کرتشم لاکشا هک دندومرف ار نیمه حیثافم
قرثکل» ؟اچ .تسا هللا لوسر یلا رتاوت هک لوا لوق نامه «رطنلا یف حجرا لا ناک نا و» ،میرادن
کی عامجا لقن رتاوت .عامجا لقن رتاوت دنیوگب اجنیا رد هک تسین یخوش .«هلوقنملا تاعامجالا
م.نکب ضرع مود هجو رد مهواخم نآلا .دوش هتفگ تحار هک تسین هم لک

هب فوفحم و تسا انباحصا بهزم هک تسا یدحاو ربخ ناشروطنم دیش دسریم رطن هب :درگاش
،تسا دحاو ربخ اهنت هکنیا فالخ هب .تسا هیعطق هنیرق

هعیش یارب هک یزیچ .هدوب تنسلها فللخم هک تسا نیا رطاخ هب ربخ نآ ندوب عیاش ،هلب :داتسا
تایاور نیب رگا بخ .تسا رتاوتم «فرح ءعبس» دنتفگیم اهنآ .دوشیم فورعم ناشدوخ نیب تسا
دیآیم اهنآ یئاور بتک رد ولو .دنیوگب مه ار نیا هک دنرادن یایوق یعاد یلیخ هعیش دشاب مه هعیش
ولو .درادن یلکشم چی ه اذل و .دیفللخم نیا اب امش .تسا ام یارب نیا دنیوگب هک دنرادن یعاد اما
تنسلها مارم فللخم نوچ اما ؛دیامرفیم دمحم دیسآ و امش هک یروطنامه ؛تسا دحاو تایاور مه اهنآ
تیاور نیا هک دناوتم ،هدوب اهنآ رب یا هنت و ریت کی و هدوب اهنآ کرت رب عامجا کی و هدوب
،دوشن یرگید و دوش روهشم

«؟اڇ. فرح! ۽عبس تي اور يارب تساهوچولا حلصا ريخاهجو نيا؛ «هوچولا حلصا ريخالاهجولاف» هك ىلىلعت «هي فءارقلا فلتخا امب ءارقلا زاوج نم مالمسلا هيلىع مهنع يور ام يلىع هلصتم هنيرق. مينك انعم روطچ ار لىلعت نيا هك هدى بلج نيا هب هزات نم نهذ مدرك ضرع زورى مدوب هتشون ار هتشون آالبق و مدوب لوغشم لاس دنچ هك هدى نم نهذ رد ي فرح يور. دىوگب ار دىآم ناتفيرش نهذ رد هچ ره مدرك ضرع مهالبق. دىدومرف ار يبللطم زورى مىورب شلابند هب هك دوشىم تكرب و دوشىم بلس بلطم كى ركذ. دىراذگن نادند

[1] ۲۱۵ ص ۷ج (نيسردملا ءعامج-ط) ءمالعلا دءاوق حرش ي ف ءماركلل حاتفم

[2] ۷ ص ۱ج نايبتللا ريسفت

[3] ۸ نامه

[4] نامه

[5] نامه

[6] (۲۵/ ۵) يراخلال حيحص

[7] ۹ ص نايبتللا ريسفت